

mgr Ewa Młodziak

Temat pracy doktorskiej: „Przeglądając się w cudzych oczach - specyfika postrzegania i doświadczania ciała przez osoby z różnym nasileniem i typem narcyzmu”

Promotor – prof. dr hab. Katarzyna Schier

STRESZCZENIE

W literaturze światowej z końca XX w. przyjęło się spostrzeżenie, że żyjemy w kulturze narcystycznej: skoncentrowanej na powierzchowności i nieuznającej niepowodzeń. Oznacza to, że narcyzm traktuje się obecnie jako zjawisko społeczne, a jego przejawy można odnaleźć u osób znacząco różniących się sposobem funkcjonowania. W niniejszej pracy podjęto próbę zbadania powiązań między narcyzmem, obrazem ciała, połączeniem z ciałem i aleksytymią. Szczególnie istotny w kontekście problematyki pracy jest aspekt rozróżnienia dwóch typów narcyzmu: wielkościowego i nadwrażliwego. Z dotychczasowych badań wynika, że narcyzm (typ wielkościowy) może mieć wpływ na obraz ciała, zniekształcając go w stronę nadmiernie pozytywną. W literaturze brakuje natomiast doniesień, w jaki sposób osoby o nadwrażliwym typie narcyzmu postrzegają swoją cielesność. Zakres tematyczny pracy obejmuje także kontekst regulacji emocji jako zagadnienia ściśle związanego z odczuwaniem ciała. Zapleczem teoretycznym pracy jest podejście psychodynamiczne, akcentujące znaczenie wczesnodziecięcych relacji z opiekunem dla rozwoju cech osobowości i struktury psychicznej osoby. W badaniu wzięły udział 704 osoby w wieku 18-35 lat. Badani byli pozyskiwani metodą kuli śniegowej. Dane demograficzne osób badanych zbierane były za pomocą Metryczki, natomiast do badania zmiennych posłużyły kwestionariusze: PNI-52, MBSRQ, TAS-20, SBC oraz metoda jakościowa – semantyczna analiza narracji. Wyniki uzyskane w badaniu pozwoliły stwierdzić, że zarówno natężenie jak i typ narcyzmu wiąże się z odmiennym postrzeganiem i doświadczaniem własnej cielesności oraz z różnym poziomem aleksytymii. Wysokie natężenie narcyzmu wiązało się ze skupieniem na wyglądzie, przy jednoczesnym poczuciu bycia oderwanym od ciała i trudności ze zrozumieniem własnych stanów emocjonalnych. Wyniki wskazujące na najbardziej pozytywny obraz ciała uzyskały osoby z niskim natężeniem narcyzmu. Osoby z narcyzmem wielkościowym odznaczały się pozytywnym stosunkiem do swojej cielesności, natomiast osoby z narcyzmem nadwrażliwym charakteryzowały się niezadowolaniem z własnej cielesności i krytycznym stosunkiem do jej poszczególnych aspektów, przy jednoczesnej trudności w regulacji emocjonalnej. Analiza jakościowa pozwoliła ustalić, że narcyzm nie różnicuje znacząco sposobu konceptualizowania własnej cielesności, zatem prawdopodobnie jest on w większej mierze zależny od przekazów kulturowych. Badanie własne pozwoliło na poszerzenie stanu obecnej wiedzy naukowej oraz znajduje implikacje w kontekście klinicznym.